

Si, al final del franquisme, Barcelona vivia un monumental escàndol quan el seu consistori votava en contra d'un ajut al català, l'any 2002 s'ha estrenat amb una nova versió d'aquells "regidors del no" que tanta indignació ciutadana van provocar. El "no", ara, s'ha sentit a Alcoi: mentre l'exalcalde, Josep Sanus, abandona el PSPV, el seu home de confiança fa possible que PP guanyi una votació contra l'Ovidi Montllor.

Els paral·lelismes gairebé s'estableixen sols: dues votacions negatives a càrrec de dos grups de regidors, fetes des d'identificat tarannà, que provoquen la indignació ciutadana. L'una, realitzada tot just a les escriptories del franquisme, a Barcelona; l'altra, aquest mateix 2002, a Alcoi. L'una, contra el català; l'altra, contra la cultura, contra l'Ovidi Montllor, fill digne d'Alcoi que ens va saber descriure com ningú la ciutat que molts anomenen, encara avui, precisament, "la petita Barcelona". Per arribar als fets que ens duen a aquests nous "regidors del no", però, cal que fem, abans, un poc d'història.

Que un exalcalde abandoni el partit sota les sigles del qual ha governat no és, en principi, una notícia excessivament

rellevant. Les tonalitats, i l'interès, de la història vénen donats, en aquest cas, per la ciutat en què es desenvolupa, pels noms propis dels qui la protagonitzen i, sobretot, per les conseqüències polítiques dels seus actes; pel que se'n sap i pel que, ara per ara, no ha transcendit.

El passat dia 7 de gener, es feia pública la intenció de Josep Sanus, que havia ocupat l'alcaldia d'Alcoi durant més de vint anys, de deixar la seva militància al PSPV-PSOE. Per fer-ho, aprofitava la renovació del cens de militants que està duent a terme aquesta formació política i, senzillament, no enviava la fitxa que havia d'haver arribat a la seva agrupació local o federal abans del 31 de desembre del 2001. Ara, per tant, Josep Sanus, exalcalde, exdiputat al parlament espa-

Alcoi: "els regidors del no"

Eduardo Zaplana i Josep Sanus: els seus encontres sempre han estat amistosos.

nyol i a l'autonòmic, expresident del seu grup en aquesta cambra parlamentària, exmembre de l'executiva nacional del PSPV, expresident de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, i formalment allunyat de la política institucional des de final del 2000, passa a ser considerat "simpatitzant" pel seu antic partit. Possiblement perquè tants "ex" no han comportat que Sanus perdés el control sobre una part dels regidors del grup municipal del PSPV, l'anunci ha tornat a sacsejar la ja prou convulsa vida municipal de la capital de l'Alcoià.

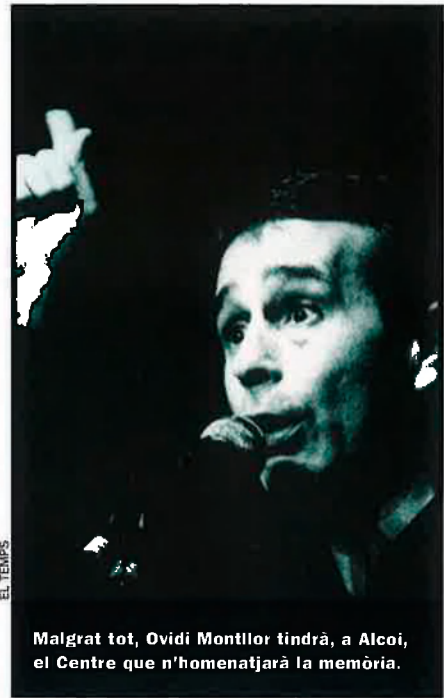
De moment, tres regidors del PSPV —entre els quals hi ha una neboda de Josep Sanus— amb altres tants expedients disciplinaris pendents de resolució (per "reiterades agressions a la direcció del partit i del grup municipal", segons el secretari de l'agrupació local, Amando Vilaplana) poden passar en breu a engruixir el Grup Mixt, actualment integrat per l'antic regidor del PSPV —i home de confiança de l'exalcalde Sanus— Francesc Carbonell. A més, ja es parla de la possibilitat que aquest grup de regidors fidels a Sanus puguin crear un nou partit polític local de cara a les eleccions del 2003 (cosa que s'interpreta com un intent d'esgarrapar vots del PSPV i debilitar així les seves opcions a l'Ajuntament). Tal com continua evolucionant la situació, tot indica que el recent accés del PP al govern d'Alcoi pot començar a ser una situació consolidada, almenys a termini mitjà. Amb tot el que això comporta.

Un alcalde a la cort. I com és que Alcoi, l'emblemàtica Alcoi, la ciutat que s'havia convertit en símbol per a les idees progressistes al País Valencià, és ara governada pel PP? La crònica dels fets parla per ella mateixa i és protagonitzada, en gran mesura, pel primer dels noms propis de la història: Josep Vicent Sanus Tormo —Pepe Sanus, per als amics. Procedent del Partido Socialista Popular de Tierno Galván, als trenta anys va ingressar al PSPV i la primavera de 1979 accedia, mitjançant una coalició amb el PCE, a l'alcaldia d'Alcoi. A partir d'aquí havia de venir el govern indiscutit, les majories absolutes que consolidaven les seves posicions a la ciutat, la comarca i, de retruc, dins del partit. Vehement defensor

de Joan Lerma (públicament, si més no), primer, i un dels caps visibles de l'anomenat sector "renovador", després, Sanus sempre va fer valer el seu pes en or (políticament parlant, si més no). I ningú, dins del seu partit, no es va plantejar la possibilitat d'incomodar l'indiscutit alcalde i arriscar-se a perdre el control d'una de les ciutats més importants del País Valencià o, en tot cas, a guanyar-se l'enemistat d'una agrupació amb pes als congressos.

L'any 1995 Alcoi també va sentir la davallada electoral del PSPV. Sense majoria absoluta, van tornar a caldre acords a dues o tres bandes amb EUPV i Nova Esquerra (tres antics regidors d'EUPV que, arran de la divisió soferta aleshores per aquesta formació, passen al grup mixt). L'any 1996 Josep Sanus es convertia en diputat al parlament espanyol ("un alcalde a la cort del rei Joan Carles", segons les seves pròpies paraules) i després arribava a les Corts Valencianes. Les eleccions municipals de 1999, a Alcoi, van deixar un panorama pantanós: majoria progressista (PSPV, 10 regidors; EUPV, dos; i Nova Esquerra, un) i PP com a llista més votada (12 regidors). El pacte entre les primeres tres forces va mantenir Sanus a l'alcaldia, a condició de deixar el bastó l'any 2001. I si és cert que va acabar cedint l'alcaldia, els fets no es van desenvolupar exactament com havien previst els pactes de govern.

De fet, el pacte es va fer miques quan l'Ajuntament va privatitzar els serveis d'aigua i de transport urbà; quan Sanus va promoure, per exemple, la proclamació de Federico Trillo com a "fill predilecte" de la ciutat (i això, en plena precampanya electoral per a les eleccions estatals). Les tensions i els desacords entre els membres del govern municipal van acabar materialitzant-ne el trencament, l'abril del 2000, un mes després de la majoria absoluta estatal de José María Aznar. I finalment, el 24 de juliol, Josep Sanus anunciava la dimissió com a alcalde i la renúncia com a regidor (posteriorment havia de deixar, també, l'escó a les Corts Valencianes). A tot això, no s'ha de perdre de vista que aleshores la federació valenciana del PSPV vivia un rebrot de la seva crisi interna que la man-

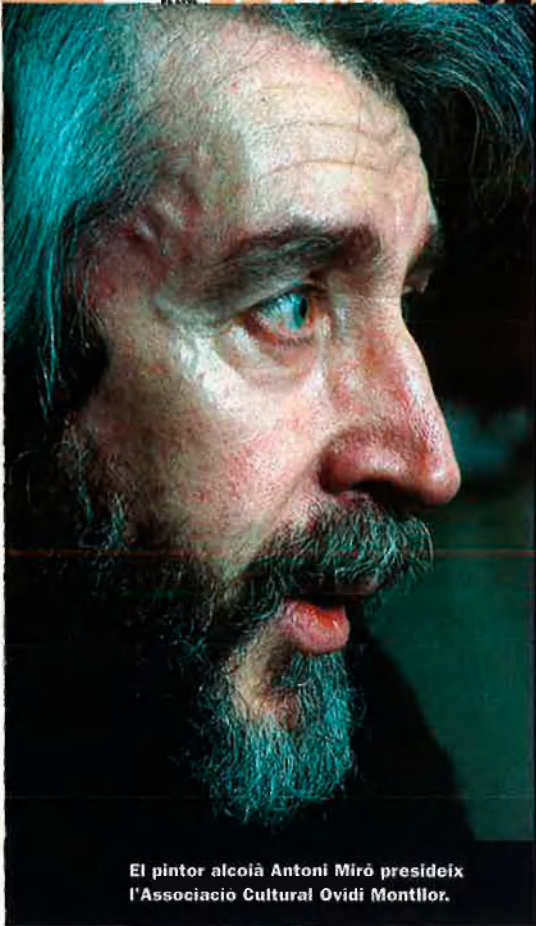

Malgrat tot, Ovidi Montllor tindrà, a Alcoi, el Centre que n'homenatjarà la memòria.

tenia sense una direcció clara. El partit, sense secretari general i amb una gestora provisional, no va tenir força per donar una resposta suficient. I mentrestant, a Alcoi, la porta per a un futur govern del PP quedava oberta de bat a bat.

Les relacions entre els partits que haurien hagut de pactar per evitar-ho havien quedat molt malmeses, sobretot arran de les privatitzacions de determinats serveis públics aprovades amb els vots del PSPV i el PP. Sanus, de la seva banda, no s'estava de tirar més llenya al foc: "Si volen parlar [EUPV i NE], que obrin negociacions, però ràpid. Som l'esquerra que la societat necessita, i per això en el 79 teníem uns plantejaments i ara, uns altres". Després d'una brevíssima transició amb el seu home de confiança per excel·lència —Francesc Carbonell— com a alcalde en funcions, tres dies després de la dimissió de Josep Sanus, Miguel Peralta, fins aleshores portaveu municipal del PP, esdevenia batlle d'Alcoi.

Amics per sempre. Abans, però, en el mateix moment en què es llegia al ple municipal la seva carta de dimissió, el 25 de juliol del 2000, Sanus feia cap a València. Anava dins d'un cotxe oficial de l'Ajuntament (o en un de particular, segons les versions) camí del Palau de la Generalitat. Volia acomiadar-se d'Eduar-

El pintor alcoià Antoni Miró presideix l'Associació Cultural Ovidi Montllor.

do Zaplana i li duia, com a present, un quadre comprat al pintor Antoni Miró. Per a molts, aquella visita va ser l'esceñificació del lliurament de la ciutat. Per a Sanus, una simple mostra de l'amistat que supera els "interessos de partit". "Mantinc una bona relació amb Eduardo Zaplana [...] –va escriure en l'informe de defensa a l'expedient obert al PSPV– i li vaig fer un regal personal del qual no vaig intentar en cap moment presumir."

Possiblement fou aquest mateix sentiment d'amistat el que va impulsar Zaplana a ajudar Sanus a trobar feina. L'octubre del 2001 transcendia a la premsa que representants del PP al consell d'administració de la Caja de Ahorros del Mediterráneo (CAM) havien demanat al seu director general la designació de Josep Sanus per a un lloc de treball en alguna de les empreses participades per aquesta entitat. L'operació no va quallar però va tornar a posar d'actualitat les veus que ja s'havien sentit en el seu moment: la cessió del govern d'Alcoi al Partit Popular es va realitzar a canvi d'una posterior "solució laboral" i/o de garanties que no hi hauria investigació sobre la gestió de Sanus a l'alcaldia.

El darrer capítol viscut fins ara en aquest trist periple ha estat l'anunci que l'exalcalde deixa el PSPV. No es preveu, però, que acabi aquí. De moment, Joan Ignasi Pla, secretari general d'aquest partit, ha declarat que es tracta d'"un guió escrit pel PP i que algú s'encarrega de desenvolupar". Com a resposta, Francesc Carbonell ha expressat a aquest setmanari que, en tot cas, "dins d'aquest guió estan els vots que va tenir perquè eixira [Pla] de secretari, que jo també el vaig votar". Josep Sanus, de la seva banda, s'ha negat a fer cap declaració.

"Tot això és molt difícil d'entendre", afirma Lluís Torró, portaveu del grup municipal d'EUPV a Alcoi, quan se li pregunten els motius que han pogut moure els fils dels esdeveniments. Acte seguit, però, apunta, més enllà de les qüestions personals o d'estricta batalla interna, un element per tenir en compte: "es tracta d'una estratègia política del grup de poder econòmic que ha governat a l'ombra de Sanus i a qui no agradava que depenguera dels vots de la gent d'esquerres". Per a Torró, no cal anar gaire lluny per buscar aquest "grup de poder": es troba, per exemple, en la societat d'inversions creada sota els auspicis de l'exalcalde i que "s'ha anat quedant amb els serveis públics mitjançant consorcis, posem per cas". I aquí hi entrarien les privatitzacions de la gestió de l'aigua potable, dels autobusos urbans, "o l'intent que van fer també amb el gas i amb la recollida de residus sòlids urbans".

'La cançó de les balances'. "El mateix dia que rebutjaven l'ajut al Casal, eliminaven les Jornades de Sociolingüística", explica Ricard Carbonell, membre de la junta gestora provisional del futur Casal Jaume I de l'Alcoià-Comtat - Centre Ovidi Montllor, per mostrar el tarannà de l'actual govern municipal. La recent aprovació dels pressupostos d'Alcoi per al 2002 pot ser un primer anunci del temps que ha de venir. De moment, des que governa el PP la reducció pressupostària és molt significativa en educació (-11%), normalització lingüística (-31%), joventut (-52%), tercera edat (-16%) o cooperació (-43%), entre d'altres partides de caràcter social (val a dir, a tall il·lustratiu, que "publicitat i propa-

ganda" ha augmentat el pressupost un 19% per al 2002). Un exemple paradigmàtic del tarannà del nou equip de govern podria ser l'esmentada supressió de les Jornades de Sociolingüística d'Alcoi, que se celebraven des de l'any 1992 i havien aconseguit ressò i rellevància. O la negació que ha de patir, des de la seva mateixa ciutat, una figura com la de l'Ovidi Montllor. Tal com explica Ricard Carbonell, no es tracta tan sols d'un canvi de sigles al govern municipal: un any i mig després de la cessió de l'alcaldia, les conseqüències són absolutament palpables. I és en aquest context que es fa possible el darrer dels escàndols municipals protagonitzats per l'entorn immediat de Josep Sanus i que ha negat l'ajut al futur Centre Ovidi Montllor d'Alcoi.

Amb la intenció de contribuir a vertebrar el teixit associatiu de la ciutat i, alhora, homenatjar el desaparegut artista alcoià, va néixer el projecte del Centre Ovidi Montllor: un espai que pretén esdevenir, expliquen els seus promotors, "lloc de trobada per a la cultura" que comptarà "amb els fons de llegat de l'Ovidi Montllor (arxiu, biblioteca, fons documental, inèdits, art, etc.) amb la intenció de promoure la seua figura, la seua obra i la ciutat que el va veure néixer".

L'entusiasme cívic, però, de seguida havia de topar amb la teranyina teixida al si del consistori. Els equilibris, al ple municipal es feien, aleshores, amb les xifres següents: 12 regidors de l'equip de govern (PP), 9 del PSPV, 2 d'EUPV, 1 de NE i 1 del Grup Mixt. Aquest darrer, el reconegut "home de Sanus" Francesc Carbonell, es va convertir en determinant de majories. I la balança sempre

El darrer dels escàndols protagonitzats per l'entorn de Sanus ha negat l'ajut al Centre Ovidi Montllor

es va inclinar cap a la mateixa banda.

Quan, l'octubre del 2000, Ricard Carbonell s'entrevistava amb Trinitat Miró (PP), la nova regidora de cultura, potser ja s'imaginava que una partida d'ajut al Centre Ovidi Montllor no seria rebuda amb entusiasme. Però la dotació havia estat aprovada pel consistori abans de l'arribada del PP i hi havia qui creia que aquest fet bé havia de tenir algun pes. La regidora, tanmateix, es va limitar a negar l'existència de tal partida.

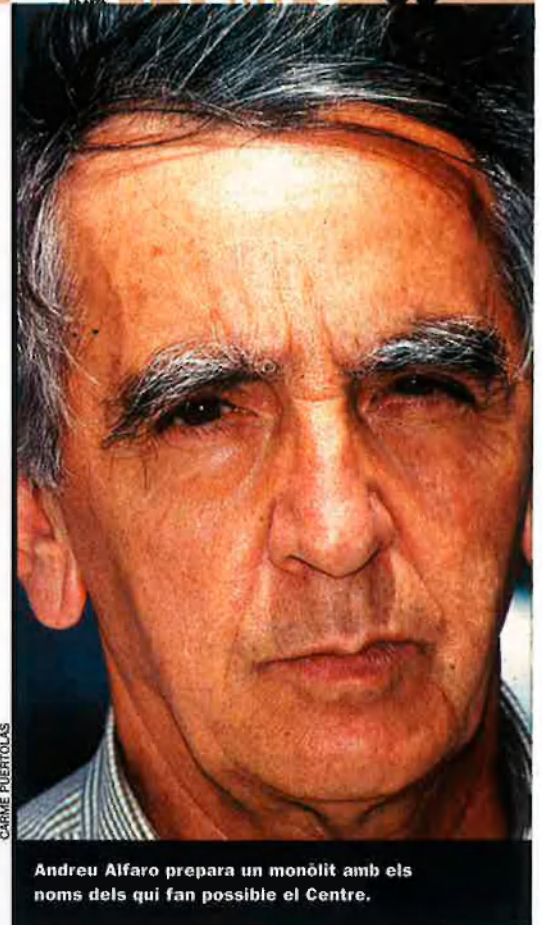
El 13 de març del 2001 entrava en el registre de l'Ajuntament, adreçada a l'alcalde, una carta signada pel pintor Antoni Miró (president de l'Associació Cultural Ovidi Montllor): "Li escric per sol·licitar, de la institució que presideix, col·laboració per a un acte de justícia històrica", començava. I, acte seguit, reclamava que l'Ajuntament d'Alcoi es posés "al capdavant d'una iniciativa que vol homenatjar un dels fills més dignes de la ciutat alhora que la dota de noves eines per al desenvolupament de la cultura i el progrés artístic i social". No cal dir quina va ser la resposta, perquè no n'hi va haver cap.

"Setanta-dues vegades hem telefonat i setanta-dues vegades no han volgut respondre", escrivia el mateix Miró, dos mesos després, a tots els regidors del PSPV, EUPV, NE i Grup Mixt, instant-los a fer "valer la majoria" perquè "Alcoi se sume a l'homenatge" i posar fi a "la ignomínia que s'està gestant". En aquells moments, amb la voluntat de col·laborar a fer possible el Centre, s'havia constituït una Comissió pro-Centre Ovidi Montllor, formada per 50 personalitats del món de la cultura, la comunicació i el

pensament (d'Oriol Bohigas a Joan Manuel Serrat, de Pere Gimferrer a Enrique Cerdán Tato o els rectors de les universitats d'Alacant, València, Castelló, Autònoma de Barcelona i Illes Balears). Aquesta carta sí que va donar fruits, i el 22 de juny del 2001 s'aprovava, a proposta del PSPV, EUPV i NE, i amb el vot també de Francesc Carbonell, la següent moció: "Que l'Ajuntament consigne una dotació pressupostària, en aquest exercici o en el següent, que permeta, amb garanties suficients, la creació i el desenvolupament del centre Ovidi Montllor a la nostra ciutat". Era un pas important. Més que això: era la primera vegada en molt de temps que els vots de progrés s'unien en una causa comuna a l'Ajuntament d'Alcoi. Semblava que la lògica començava a imposar-se, finalment. Pel que fa a l'ajut al Centre Ovidi Montllor, en teoria, només calia esperar quina dotació li assignava el PP en els propers pressupostos i, cas de no ser suficient, preparar la corresponent esmena. En teoria.

Perquè quan va arribar el debat dels pressupostos de l'any 2002, el passat 18 de desembre, el partit en el govern no havia pensat en l'Ovidi: no hi havia consignada cap partida per al Centre, malgrat l'anterior acord del ple. En tot cas, com que tampoc ningú no esperava cap atac de generositat per part del PP, els promotors del centre Ovidi Montllor imaginaven que, simplement, com en l'anterior moció, es faria valer la majoria. Només que, aquesta vegada, la proposta presentada pel PSPV i NE no va obtenir prou pes: EUPV hi va votar a favor, però l'abstenció del famós regidor del Grup Mixt, Francesc Carbonell, va deixar el resultat en empat. El vot de qualitat de l'alcalde va fer la resta. Per tota explicació sobre el canvi en el sentit del seu vot en aquest tema, Francesc Carbonell al·lega la "feblesa expositiva" del PSPV a l'hora de presentar la proposta.

La llista del "no". Per desmentir els qui es pensessin que la sala de plens de l'Ajuntament d'Alcoi ja havia vist tot el que es pot veure, el 18 de desembre del 2001 s'hi va escenificar encara un nou despropòsit al dictat d'uns interessos que res no tenen a veure amb la cultura, el progrés o l'enteniment. Tanmateix, pot-

Andreu Alfaro prepara un monòlit amb els noms dels qui fan possible el Centre.

ser algú hauria d'haver aconsellat aquests nous "regidors del no" que fessin un repàs als llibres d'història: l'actitud intolerant dels seus predecessors franquistes a l'Ajuntament de Barcelona se'ls va fer boomerang i la mobilització a favor del català va comportar encara més sensibilització ciutadana per la normalització lingüística

Ja fa temps que l'escultor Andreu Alfaro prepara un monòlit per al Centre Ovidi Montllor d'Alcoi on constaran els noms de les persones, de les desenes d'ajuntaments, universitats i institucions de tot arreu del país que l'hauran fet possible, amb el seu esforç. Arran dels darrers esdeveniments, ja hi ha qui pensa la possibilitat d'afegir-hi, al costat, un altre monòlit amb els qui l'han volgut impedir. Si aquesta idea acabés tirant endavant, els noms de Francesc Carbonell i els representants del PP, regidors de l'Ajuntament d'Alcoi, la ciutat que va veure néixer l'Ovidi i que ell va fer conèixer a tothom, quedarien esculpits sota el "no". I seria, com cantava l'Ovidi, "per vergonya de tots".

Núria Cadenas

Aquests "regidors del no" haurien de repassar la història: l'actitud dels seus predecessors se'ls va fer boomerang